

AB 10 december, gespreksmemo ter voorbereiding van aandachtspuntennotitie

Aan: Algemeen Bestuur
Van: Dagelijks bestuur
Datum: 26-11-2025

Inleiding

In het AB van 8 oktober is de tijdlijn vastgesteld tot aan de vaststelling van de kernagenda 2027-2031. Onderdeel van het proces is het vaststellen van een notitie met aandachtspunten door het AB in de AB-vergadering van 11 maart 2026 - voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen. In de notitie geven we per domein een doorkijk op de belangrijkste strategische opgaven voor de nieuwe periode. De poho's werken momenteel aan de input voor hun respectievelijke onderdeel; deze zal gereed zijn voor bespreking in het AB van 11 maart aanstaande.

Het AB geeft in de notitie aandachtspunten op gebied van organisatie en manier van werken. Tijdens de AB-vergadering van 10 december brainstormen we over de inbreng van het AB in de notitie. Onderstaande is bedoeld als aanzet daarvoor. Na een korte reflectie op de nu aflopende bestuursperiode volgt hieronder een aantal vragen/invallshoeken ter voeding van het gesprek.

Achtergrond

Tussen 2018 en 2021 voerden wij een 'governance-onderzoek' uit naar de beste en meest gewenste manier van werken in Regio Hart van Brabant. De belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek legden de basis waarop we in de bestuursperiode 2022-2026 hebben gewerkt. Het governance-onderzoek gaf een drietal concrete vernieuwingen, en bevestigde een aantal breed gedeelde opvattingen over onze regionale samenwerking.

Zo bleek dat we in grote meerderheid tevreden waren over de manier waarop de samenwerking was ingericht: een zo licht mogelijke samenwerking van zelfstandige gemeenten. De taak voor de uitvoering van de jeugdhulp was neergelegd bij de gemeenschappelijke regeling, maar een verdere overdracht van taken werd niet wenselijk geacht. Het democratisch gesprek over de regionale samenwerking vindt daarom plaats in ieders eigen gemeenteraad. De activiteiten die nodig zijn voor de regionale samenwerking worden verricht door ambtenaren van de gemeenten; een klein regiobureau zorgt ervoor dat het ambtelijke en bestuurlijke netwerk goed functioneert.

Drie concrete vernieuwingen die volgden uit het governance-onderzoek werden in 2022 verankerd in de gemeenschappelijke regeling; dit waren: 1. werken met een kernagenda; 2. de instelling van een regionale adviescommissie van raadsleden en 3. het openstellen van het algemeen bestuur voor lidmaatschap door wethouders.

In de bijlagen voegen we ter achtergrond nog de kernagenda, de gemeenschappelijke regeling en de tijdlijn voor de nieuwe bestuursperiode toe.

Kernagenda

Voorheen stelde Regio Hart van Brabant een Strategische meerjarenagenda (SMA) op. Uit het governance-onderzoek bleek dat de ambities in die SMA niet pasten bij het soort lichte samenwerking dat de gemeenten wensten. Werken met een kernagenda zou meer focus moeten brengen en de nadruk moeten leggen op het uitgangspunt dat gemeenten met elkaar samen werken om de eigen ambities (zoals verwoord in lokale bestuurs-/coalitie-/college-akkoorden) te helpen verwezenlijken; en dus niet zozeer om op zichzelf staande regio-ambities te bereiken. De zoektocht naar focus leidde bij het opstellen van de kernagenda in 2022 niet zozeer tot het schrappen van veel projecten, maar wel tot meer focus binnen bestaande projecten en programma's. Bovendien maakte de kernagenda inzichtelijk wat we allemaal samen doen en betalen.

Regionale adviescommissie

Met het verankeren van een regionale adviescommissie (RAC) van raadsleden liep Regio Hart van Brabant vooruit op de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, 2022). De commissie kreeg vier taken die ook werden opgenomen in de GR RHvB¹. De RAC heeft in de afgelopen periode op tal van onderwerpen het AB geadviseerd. In die adviezen zocht de RAC steeds naar versterking van de (informatie-) positie van de gemeenteraden om lokaal het goede gesprek te kunnen voeren over de regionale samenwerking.

AB openstellen voor alle collegeleden

Een suggestie uit het governance-onderzoek was het toevoegen van wethouders aan het algemeen bestuur. Dit zou kunnen leiden tot een breder gesprek in het algemeen bestuur. Met de start van de huidige bestuursperiode vaardigden de colleges toch allen hun burgemeesters af naar het AB. Wel heeft het AB in de afgelopen periode op gezette tijden (voorzitters van) de poho's uitgenodigd voor gezamenlijk gesprek. Denk aan de ontmoetingen met het poho economie over de governance van Midpoint Brabant of met het poho sociaal over de grote strategische ontwikkelingen in dat domein. Ook heeft het AB de voorzitters van de poho's gesproken op de heidag van het AB in 2024 over de input van de toenmalig opgestelde 'halverwegebrief'. Bovendien startten we deze periode met een DB-lid Financiën, die ieder half jaar gesprek voert met de voorzitters van de poho's.

Ontwikkelingen 2022-2025

In de afgelopen bestuursperiode zijn de in de kernagenda genoemde activiteiten ter hand genomen. Hierover is jaarlijks gerapporteerd in onze begrotingen en jaarrapporten. Tijdens het werk aan de kernagenda 2023-2027 hebben natuurlijk ook ontwikkelingen plaats gevonden die nog niet genoemd waren in de kernagenda, maar die wel van invloed waren op de samenwerking in Regio Hart van Brabant. We lichten de belangrijkste ontwikkelingen hier kort uit:

1 1. De commissie adviseert over procesmatige aspecten van onder meer de producten van de planning-en-controlcyclus en de kernagenda. 2. De commissie signaleert de verbinding tussen regionale ontwikkelingen en de gemeentelijke ambities/instrumenten. 3. De commissie adviseert over de informatievoorziening vanuit Regio Hart van Brabant naar de deelnemende gemeenten. 4. De commissie adviseert over de invulling van de radenbijeentkomsten. (GR RHvB, art. 23.)

Jeugdhulp; de zwaarste taak van onze regionale samenwerking betreft deels een opneemregeling, wat ook leidde tot sturingsvraagstukken en financiële tekorten. Als gevolg daarvan hielden we een verenigde vergadering over het onderwerp op 25 januari/12 april jl.

Transformatie sociaal domein; de wens om integraler en meer opgavegericht samen te werken leidde tot inrichting van het transformatieteam sociaal domein. Daarmee dragen medewerkers van het regiobureau nu ook mede bij aan activiteiten uit de kernagenda.

Stedelijke regio Breda-Tilburg; In de kernagenda staat: 'we verkennen de ontwikkeling van stedelijke regio's verder'. De samenwerking op het schaalniveau SRBT heeft in de afgelopen bestuursperiode een hoge vlucht genomen. Op inhoudelijk vlak is de ontwikkelstrategie SRBT in 19 colleges vastgesteld. Met de samenwerkingsafspraken is voor nu bepaald welke tafels ingericht worden om op SRBT-niveau het goede gesprek te voeren. Qua formele governance is tot heden nog geen stap gezet.

Inhoudelijk ligt de SRBT bij het poho fysiek. Het AB bespreekt zaken die governance-gerelateerd zijn. Met de bespreking van de samenwerkingsafspraken SRBT jl. juni heeft het AB toegevoegd dat het DB RHvB twee keer per jaar zal spreken met het DB van de Baroniegemeente en met een vooruitgeschoven post van de bestuurlijke agendacommissie (het 'informele DB' van) SRBT.

Relatie met Midpoint Brabant; we pasten in de afgelopen bestuursperiode de bestuurlijke verhoudingen aan tussen de gemeenten, de gemeenschappelijke regeling en Midpoint Brabant. Deze aanpassing zorgde ervoor dat we met onze multi-helixsamenwerking voldoen aan relevante wetgeving, en ook helder maakten hoe de financiële stromen tussen publieke en private partners moeten lopen en verantwoord worden.

Gesprekssuggesties:

Manier van werken

1. Samenstelling AB:

Hoe is het AB de manier van samenwerken met de poho's bevallen? Levert dit het AB het goede gesprek op? Is het een werkwijze om te herhalen? Of wil men toch liever poho-voorzitters toevoegen als lid van het AB? Dat staat de gemeenschappelijke regeling immers toe. En hoe kijkt het AB naar de geuite wens vanuit Tilburg voor een extra AB-lid in de nieuwe periode?

2. Werken met een kernagenda:

Werken met een kernagenda moest focus brengen in de regionale samenwerking. De opbouw van de kernagenda bestaat uit een tabel met drie kolommen: kernagendataak, opgave en activiteit (zie bijlage 7b). De kernagenda is vervolgens gebruikt om vorm te geven aan zowel onze P&C-producten als aan een jaarlijks werkprogramma dat de poho's gebruikten in hun werkzaamheden.

Hoe is het werken met (deze invulling van) het instrument kernagenda bevallen? Zetten we deze werkwijze door in de nieuwe bestuursperiode? Past de concreetheid van de kolom 'activiteit' nog bij het karakter van een vierjarige agenda? Of kan die kolom verplaatst worden van de 4-jarige

kernagenda naar de werkprogramma's die de poho's jaarlijks opstellen op basis van de begroting?

Radenbetrokkenheid

1. RAC

Het DB is op 26 november jl. met de RAC in gesprek gegaan over wat de adviescommissie heeft bijgedragen aan het versterken van deze betrokkenheid. Dhr. Alssema brengt u mondeling op de hoogte van de belangrijkste opbrengsten van het gesprek met de RAC.

Van de vier taken die de RAC in de gemeenschappelijke regeling toebedeeld heeft is de tweede taak het minste opgepakt. Hoe kijkt het AB naar het werken met de regionale adviescommissie? Hebben de griffies voldoende omvang/capaciteit om hun raden te adviseren (op regionale samenwerking)? En hoe ervaren de AB-leden, in hun hoedanigheid van voorzitters van de gemeenteraad dat het lokale gesprek uit de verf komt? Is hier een rol voor het AB weggelegd?

2. Verenigde vergadering

De Gemeenschappelijke regeling voorziet in een verenigde vergadering, zoals geregeld in GR RHvB art. 21 (zie bijlage 7c). Rond de verenigde vergadering van januari/april '25 waren met name lid 1₂ en lid 9 (waarin het quorum wordt geregeld) onderwerp van gesprek. Hoe kijkt het AB tegen het instrument verenigde vergadering? Wenst het AB het artikel in de GR over dit instrument aan te passen? Zo ja, welke aanpassingen?

SRBT

De komende bestuursperiode zal moeten blijken hoe het samenwerken vanuit RHvB en Baronie aan de SRBT-opgaven werkt en bevalt. Alleen al op operationeel vlak (bijvoorbeeld t.a.v. geldstromen, verantwoording) maar ook terugkoppeling aan raden worden nieuwe vragen verwacht. Hoe kijkt het AB tegen deze ontwikkelingen aan? Wat geeft men mee richting nieuwe bestuursperiode?

Opzet Hart van Brabantdag juni 2026

De Hart van Brabantdag van juni 2026 is de eerste na de raadsverkiezingen. Portefeuillehouders ontmoeten elkaar voor het eerst in de setting van de regionale samenwerking én worden die dag ook meteen gevraagd contouren uit te zetten voor de nieuwe kernagenda. Daarom stellen we een gewijzigde opzet van de Hart van Brabantdag voor. Deze vindt u in bijlage 7e.

Het AB stelde op 8 oktober jl. de tijdlijn voor de nieuwe bestuursperiode vast met als opmerking dat het moment van de Hart van Brabantdag in juni wellicht aan de vroege kant is met het oog op collegevorming. Daarom stellen we voor om deze niet op de eerder voorgestelde datum van 10 juni, maar op 17 juni te plannen.

2 Indien tenminste drie raden van de deelnemende gemeenten besluiten dat het, in het kader van de informatie- en verantwoordingsplicht van het algemeen bestuur, noodzakelijk is dat er een vergadering van alle raden van de deelnemende gemeenten bijeenkomt, dan is het algemeen bestuur gehouden deze zogenaamde verenigde vergadering bijeen te roepen.

Vervolg

De uitkomsten van dit gesprek worden verwerkt in een concepthoofdstuk voor de aandachtspuntennotitie. Deze tekst zal in het AB van 11 maart worden besproken en vastgesteld.

Bijlagen

- 7b. Kernagenda 23-27
- 7c. Gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant
- 7d. Tijdlijn nieuwe bestuursperiode
- 7e. Opzet Hart van Brabantdag juni 2026